

DEBRECENI POLGÁR POLITIKAI-NAPILAP.

Megjelenik vasárnap kivételével minden délután.

**SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL**

Debrecen, Sas-u. 2. szám

TELEFONSZÁM 17-30

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

1 óra P 1-40, negyed
évre 4-—, fél évre 8-
egész évre 16-—

VIDÉKEN

1 óra 2-—, negyed évre
6-—, fél évre 12-—, egész
évre 24-— pengő.

Anglián 1 óra 4-—

HEGYMEGI KISS PÁL ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPVISELO LAPJA

Az entente és a Habsburg restauráció

1930. év augusztus havában külföldi utamról hazatérve, a miniszterelnök urnak, épen a Szent Imre ünnepélyek napján, előadtam azokat az észrevételeket és megállapításokat, amelyeket Párisban a kisantant és Sixtus páрмаi herceggel kapcsolatban is észleltem.

Ezek szerint Sixtus páрмаi herceg, aki végtelenül zseniális diplomata, kezébe vette Zita anyasászárkirálynő és családja sorsát és célja visszaadni nekik az uralkodó hatalmat és régi fényt.

Sixtus páрмаi hercegnek semmi köze a magyarsághoz, idegen állampolgár. Ellenünk harcolt a háborúban, a magyarok iránti szimpátiának még csak a nyomát sem lehet találni egyetlen cselekedetében sem, őt csupán családi szempontok vezetik.

Diplomáciai munkáját 1930. év tavaszán, különösen Ottó nagykorúvá tétele alkalmával kezdte meg. Ebben az időben tartották meg Magyarországon az első magyar királyfi, Imre herceg centenáriumát, amelynek hatása a legitimizmus szempontjából kedvező volt. Ennek a kedvező hatásnak növekedését hitték és remélték az 1930. év november havára, amikor Ottó a Habsburg-házi törvények szerint nagykorúvá válik.

Hitték még azt is, hogy Magyarország képviselőválasztások előtt súlyos gazdasági válságban vergődve, mint utolsó remédiához, a Habsburg gondolathoz menekül. Annál is inkább, mert a felburjánzott visszaélések megnehezítették a magyar kormány helyzetét. A hágai és párisi egyezményeknek is rossz hatása volt az országban, — külföldi kölesönre nem volt kilátás.

Sixtus megnyerte céljához a belga királyt, számított az akkor még létező spanyol udvar támogatására, sőt bizonyos házassági terveknek Mussolinire való hatását is merre remélni. Meg kell azonban kivüli állapítani, hogy külföldön szereplő fényleges diplomatáink nagyrésze hű Habsburg-párti. — Szobáikban mindenütt ott találtam Ferencz József képét, de Kossuthét nem.

Ausztriában a helyzet nem volt ilyen kedvező, bár Seipel preláus, akihez a legitimisták várakozásukat fűzték, úgy amennyire még élen volt. Ma már más a helyzet.

Franciaországban nincsenek a

magyarok iránt szimpátiával, egyfelől nem törődnek velünk, másfelől a kisantant vádjai, kormányzatunk rendszere elleni ellenszenv, szinte kínai falat húztak a francia demokratikus irány-

zat és közénk. Olaszországgal való barátkozásunkat sem nézték jószemmel, mert Franciaország ki akarta építeni Középeurópa gazdasági egységét, hogy legalább belátható időn belül elviselhetővé

A pénzügyi tárca költségvetésének részletes vitája

A képviselőház mai ülésén folytatta a pénzügyi tárca költségvetésének részletes vitáját.

Kiss István a szeszdó nagyságát kifogásolta.

Gál Jenő: Kimutatást kér készített azokról a bírságokról és bélyegekről, amik a jogkereső közönséget terhelik s ezeket a bevételeket az igazságszolgáltatás céljaira kéri felhasználni. A forgalmi adó ellen mondja el kifogásait.

Malasits Géza után Peyer Károly a miniszterelnök tegnapi beszédének azzal a részével foglalkozik, amelyben a 921 milliós köl-

teson felhasználásáról beszélt és azt igyekszik kimutatni, hogy ebből mintegy 333 és fél millió pengő inproductív beruházásokra fordított.

Szilágyi Lajos és Lázár Miklós után Friedrich István a nemzeti vagyon katasztrófális csökkenéséről beszélt s azt mondja, hogy a fő ke kivonul az aktivitásból, — ez a körülmény pedig nem ad semmi okot az optimizmusra.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter rövid felszólalása után a déli órákban folytatják a pénzügyi költségvetés részletes vitáját.

Borzalmas vasuti katasztrófa Párisban

Ötven súlyosan sebesült

Páris, május 20. Rettenetes katasztrófa színhelye volt ma délelőtt Páris városának rendező pályaudvara: egy személy és egy tehervonat összeütközött. A sze-

mélyvonat néhány kocsija kisiklott és egymásra roham. A roncsok közül eddig 50 sebesültet sikerült kimenteni, akik közül 15 életveszélyes állapotban van.

Földrengés Lisszabonban

Lisszabon, május 20. Ma hajnalban fél négy órakor távoli földrengést jelzett a földtani intézet seizmográfja, de ugyanekkor földlökéseket éreztek mintegy tíz pernyi időtartamig a város lakosai is, — akik között természetesen nagy ijedelem, zavar, sőt valóságos pánik támadt. Hiányos öltözetekben az utcára rohantak ki, mert a házak meg-ingogtak. Szerencsére azonban sem emberéletben, sem anyagiakban

semmiféle kár nem történt. A földlökések 15 másodpercenként követték egymást.

A földtani intézet véleménye szerint a földrengés középpontja valahol az Azori szigetek táján lehetett s ott mindenesetre katasztrófális kimeneteli volt. Nincs kizárva az sem, hogy csupán tengerrengés történt s ennek visszahatását érezték meg Lisszabonban is. Egyébként a földrengésről közelebbi híreket nem tudnak.

tegye Középeurópa mai lehetetlen szét daraboltságát.

Franciaország azonban minden áron meg akarta akadályozni Németország megerősödését és minden igyekezetével azon volt, hogy Ausztriát eltávolítsák a Németországhoz való csatlakozástól. — Ezt már a tavaly nyáron is úgy gondolták elérni, hogy Ausztria és Magyarország a Habsburg-jogar alatt egyesüljön, ami által természetesen Németországot gyengítik.

A Habsburgkérdésnek tavaly még minden erejével ellene volt a kisantant, különösen Csehország, mert félt egy újabb Habsburg-birodalom kialakulásától. — Ma azonban az a helyzet, hogy még inkább fél Németország egységtől és szívesen belemenne a restaurációba, különösen akkor, ha a tőlünk jogtalanul elszedett területeit megtarthatja és a revíziós mozgalmat leszerelik. Ha ezt Franciaország vagy bárki más neki garantálja, akkor Csehország nem fog a Habsburgok ellen tiltakozni. Szóval Franciaország megint azt kívánja, hogy mi legyünk a kísérleti nyúl. A kisantant vezető állama, Csehország viszont azt kívánja, hogy ismét mondjunk le jogos kívánságunkról, hogy az elrabolt területeket visszakapjuk és szüntön meg a revízió. Nem fontos a Habsburguralom, csak Németország ne erősödjön.

A magyar revízió az ára mindennek. Nagy lelkiismereti kérdést nem eszáltnak belőle, mert a hivatalos magyar kormány egy nyilatkozata szerint Magyarországot „kényszerült” a Habsburgokat detronizálni. Titkos választójog nincs, a parlament tehát könnyen kapacitálható a tervhez.

Igy néz ki a maga meztelenségében elétárva a Habsburgkérdés, amelyet nekünk külföldről szírián hangokon pengetnek.

Azonban nekünk függetlenségünket és szabadságunkat egy tál leneséért odaadni nem szabad, hogy még az unokáink is szenvedjenek a világhatalmak eme újabb játéka miatt.

Nem reálpolitika az, amely pillanatnyi jogokért és kedvezményekért oly kötelezettségeket vállal, amelyek a messze jövőre hatnak ki. Nem reálpolitika az, ha nem bün.

Magyarország a jövőben csak úgy állhat fenn és maradhat meg a népek tengerében, ha olyan szabad független állam lesz, amit a világhatalmasságok nem gátolhatnak ama célja elérésében, hogy békés uton visszaszerezze a régi nagyságát, fényét és dicsőségét.

H. K. P.

Az osztrák válság

Bécs, május 20. A politikai válság elérte tetőpontját annyira, — hogy szükségessé vált Schober külügyminiszter azonnali visszahívása Genfből.

Tegnap döntő tanácskozásra jött össze a kormány a többségi pártok vezetőivel. Megegyezésre azonban nem jutottak.

A nagynémet párt ugyanis szigoruan ragaszkodik álláspontjához, hogy t. i. a költségvetés deficitjét nem a köztisztviselők illetményeinek leszállításával, hanem új adók behozatalával kell elűntetni. Viszont a kormány nem hajlandó új adóterheket bevezetni,

hanem takarékosagra törekszik minden vonalon.

Schober külügyminiszter taktikai érzékétől várják a helyzet megoldását. Ő azonban a sürgető hívásra azzal válaszolt, hogy csak pár nap múlva térhet vissza, jelen létére Genfben okvetlen szükség van, mert ott most egyenesen Ausztria létérdekeit és jövőjét érintő kérdések tárgyalásáról van szó.

A válság megoldása tehát a jövő hétre toldott el, e héten már semmi jelentős fordulat nem történhetik.

Nyugtalanság Franciaországban a Deutschland cirkáló miatt

Páris, május 20. A múlt napokban Kielben vízre bocsátották az új, hatalmas német cirkálót, a „Deutschland”-ot. A franciák között ez a tény érthetetlenül nagy izgalmat váltott ki.

Az egész sajtó egyöntetűleg arról ír, hogy Franciaországnak ezek után kétszer annyi csatahajót kell vízre bocsátania, — mint

amennyi tervbe volt véve. A következő, 1936-ban megtartandó flotta értekezletre pedig Németországot is okvetlenül meg kell hívni. Angliának is újabb flottaprogramot kell kidolgoznia, mert nem Franciaországtól, hanem ezután is Németországtól kell féltennie tengeri hegemoniáját.

Megkezdődik a tengerimolyirtás ellenőrzést

A tengerimolyirtás ellenőrzése ügyében a város februárban felírt a földművelésügyi miniszterhez és kérte ahhoz való hozzájárulását, hogy az ellenőrzést mezőrendőrökkel végeztessék.

A miniszter erre a felterjesztésre nem válaszolt és nem vette figyelembe, hogy a város nem jelölt ki fedezetet, ellenben kiadta általános rendeletét, amelyben az írtás legszigorubb ellenőrzését rendelte el, előírván annak módosításait.

A város most az eddigi 6000 pengő költség helyett részben a napidíjak és fuvar költségek leszállítása, részben a bejárás idejének megrövidítése révén 3500 pengő költsége irányzott elő erre a célra s az arra való fedezet kijelölését kéri a közgyűléstől.

Az ideai ellenőrzéssel a tavalyi sikeres közmelegedésre működött bizottsági tagokat bízták meg s egy uttal a círoktermésről készítő statisztika összeállítását is ennek a bizottságnak tették feladatává.

Tárgyalás, a melyena főmagánvádlót ítélték el

Hj. Szabó János 31 éves vámos pécsi földműves múlt évben szabadult ki a szegedi Csillagbörtönből, de úgy látszik, semmi javító hatással nem volt rá a három évi raboskodás, mert ma megint szorongós börtönör vezette elő a fogházból, hogy felelősségre vonják egy újabb bűncselekményéért.

A börtönből való szabadulása után Szabó Kiss László utkaparónál, mint tehenész nyert alkalmazást, akinek bezárt kamrájából, az ablakon keresztül, egy horgos bottal egy pár csizmát és egy kabátot kiemelt és azután megszökött.

A debreceni kir. törvényszék ma délelőttre tüzte ki az ügy fő tárgyalását, azonban a főmagánvádló nem jelent meg a tárgyaláson s ezért azt a Jeney tanács elnapolta.

A főmagánvádlót, aki mint ta-

nu is idézve volt és dacára annak, hogy az idézést szabályszerűen átvette, még sem jelent meg, 40 pengő pénzbüntetésre ítélték.

Eliélték a spanyol kolostorok gyujtogatóit

Madrid, május 20. A malagai törvényszék ma délelőtt foglalkozott a múlt heti zavargások és kolostorgyujtogatások bünygyével. A szörnyűségek két értelmi szerzőjére drágói szigorúságu ítéletet hozott. Az egyik fiatal embert 20, a másik fiatalembert 12 évi fegyházra ítélté.

HIRDESSZEN

a „Debreceni Polgár”-ban, mert ez okvetlen eredményre vezet.

Angol intelem a franciákhoz

Az angol félhivatalos sajtó megelégedéssel veszi tudomásul, hogy a német-osztrák vámunió terve a hági törvényszék elé kerül. Ezzel kapcsolatban felhívja a franciákat, hogy ne idegenkedjenek,

vessék le előítéleteiket, mert hiszen a német-osztrák vámunió, — Briand ellenterve, az oroszellenjavaslatok feletti döntés egyelőre szeptemberig ugyanis el van napolva.

A homokkerti református templomhely ügye

A városi közgyűlés kijelölte a Homokkerten felépítendő templom helyét. Most ezen határozattal szemben a homokkerti hívek, akiknek meghallgatása nélkül hozták meg a közgyűlés döntését, — megmozdulásra készülnek, amelyek révén azt akarják elérni, — hogy a templom ne a város által kijelölt helyen, hanem a Tökés-féle telken épüljön fel.

Dr. Fereny Gyula lelkész, — egyetemi tanár a homokkerti egyházzrési tanács nevében most be-

adványt intézett a városhoz ebben az irányban, de egyúttal folyik a hívek társadalmi megmozdulása is, akik aláírástokat gyűjtnek kérelmek figyelembevételé céljából.

A polgármester Fereny Gyula beadványát áttette az egyházhhoz, annak a megállapítása végett — vajjon az egyház álláspontja fed-e az egyházzrész kívánságát s egyben közölte, hogy a közgyűlés ebben a kérdésben már jogerősen döntött.

Hányat ütött az óra?

Tegnap este az összes templomok harangjai zugva hirdették Debrecenben, hogy az óra immár kilencre jár... azazhogy... álljunk csak meg egy percre.

Az Árpádtéri templom órája fél egyet, a Kistemplomé nyolcat, a Nagytemplomé pedig háromnegyed kettőt mutatott ekkor. Dicséretükre legyen mondva az illetékes faktoroknak, ezeket a különböző idöket fényesen kivilágítva mutatták az órák.

Gondolkodóba estem. Az élet ugy is olyan rövid, valóságos jö-tétemény tehát, ha az óra sem figyelmezteti az embert a rohanó percekre, arra, hogy az Idő feltartoztatlanul elsuhan a fejünk fölött. De ezt viszont sötétben is tehetné — nemde?

Mindig a takarékoságot hirdetik és hirdetik ma is.

Ha az órák azért nem járnak, nehogy a szerkezet kopásával újabb kiadások merüljenek fel, — akkor meg viszont azt nem értjük, miért kell egy álló órát villamos

fényáradatban fürdetni és miért ne lehetne az órák karbantartási költségeivel párhuzamosan a világitási költségeket is megtakarítani?

Ha pedig — netán — az órák azzal a céllal helyeztetek volna el a fentebb megnevezett templomok tornyain, hogy a közönség időbeli tájékoztatását szolgálják s azért vannak kivilágítva, — hogy rendeltetésüknek éjszaka is megfeleljenek, hát akkor... vajjon miért nem járnak?

Zeppelin Bécsbe jön

Bécs, május 20. Nehány nagy lap egy bécsi kirándulásra bérelte ki a Zeppelint, amely aztán így északi nagy útja előtt július 12-én Bécsbe jön. A léghajót maga Eekener kapitány vezeti.

Anyakönyvi hírek:

Születések: Sipos Andrást bécs gazda, leány Eszter, Kovács Imre majoros, fia Imre; Tóth János művezető, leány Gizella; Balogh János gazdálkodó, fia János; Pa-zekas Béla gépész, fia Béla; Tarsy György férfitanító, fia Fibi; Knöpfler József kereskedősegéd, fia Béla; Egri Gyula fm., fia Lajos és 1 törvénytelen ujszul tt.

Házasságok: Balogh Zsigmond — Tóth Erzsébet, Veres Gábor — Főríz Erzsébet, Bajkai János — Benes Mária, Mikó Sándor — Kantor Róza, Czeizler Ernő — Feldmann Erzsébet.

Halálozások: Sály Mihály ref. 77 éves, Borz u. 13.; Teremi Sándorné Koszta Margit ref. 26 éves, Homok u. 96.; Pilla Ferencné Singovszky Veron rkath. 44 éves, Középhuta; Tar Mihályné Oláh Zsuzsanna ref. 44 éves, Mátapuszta; Gál Ferencné Varga Róza ref. 34 éves, Nyil u. 138.

Magyar gyártmány

Tökéletes hatású rovarirtószer

LÉGY, POLOSKA, MOLY,
SVÁBBOGÁR
stb. ellen

DE JÓ

Kellemes szagu, foltot nem hagy

Nagybani lerakat

Hatvan-utca 2.

Kérje mindenütt

A világítási vállalat nyolcvan „ideiglenes” alkalmazottjának 20-30 évi szolgálati ideje van

Miért nem hajtja végre az igazgatóság a közgyűlés határozatát, amelyet Hegyemegi Kiss Pál képviselő indítványára hoztak meg?

A hétfői városi közgyűlésen Hegyemegi Kiss Pál országgyűlési képviselő szóvá tette azt az állapotot, hogy a világítási vállalat több mint két évvel ezelőtt hozott közgyűlési határozat ellenére sem intézkedik közel nyolcvan olyan alkalmazottja szolgálati viszonyának rendezéséről, akik 20-30 éve „ideiglenes” alkalmazásban állnak.

Annakidején éppen Hegyemegi Kiss Pál képviselő indítványára hozta meg a képviselőtestület a világítási vállalat vezetésétől meg ma sem respektált határozatát. Érdekesnek tartjuk most a világítási vállalat ügyvezető havi béres alkalmazottainak azt a memorandumát ismertetni, amelyben Hegyemegi Kiss Pál képviselőnek helyzetüket elpanaszolják és segítséget kérnek.

A memorandum szövege, amelyben a havi béresek régóta vajdó véglegesítésük ügyében kérik a képviselő támogatását, a következő:

Méltóságos Képviselő Ur!

Debrecen szabad királyi város világítási vállalatának szolgálatában áll cca 80 havi béres alkalmazott, akik 20-30 éves szolgálati idejük dacára még ma is ideiglenes alkalmazottak, aminek következtében sem lakbér, sem családi pótlék, — sem tisztességes, szociális alapon nyugvó nyugdíj nincsen a számukra biztosítva. Teljesen mindegy, hogy magános ember vagy 6 gyermekes családapa a munkavállaló, a fizetés ugyanegy. Ma, amikor a társadalom megfeszített erővel küzd az egyke, a magyarság kipurisztulásával szemben, ez az állapot tovább egy pereig sem tartható fenn. Hiszen van nekünk nyugdíjintézetünk, mely 1908-ban lett alapítva, de ez már olyan elavult rendelkezéseket tartalmaz, hogy annak alapján, pl. egy 25 éves szolgálattal bíró alkalmazott, akinek 180 pengő havi fizetése

volt, kap havi 50, mond *ötvenpengő nyugdírt*. Hogy ez milyen kevés, azt hisszük, nem szükséges bővebben fejtegetnünk, hiszen statisztika szerint 90 pengő egy személyre a havi létminimum.

Az özvegyi nyugdíjat élvezők még siralmasabb helyzetben vannak, mert ők csak 50 százalékát kapják elhalt férjük nyugdíjának. Pedig meg van a mód és lehetőség a tisztességes nyugdíjellátás-

ra, mert a világítási vállalatnál van ugynevezett Nyugdíjintézeti alap, melynek jelenlegi állománya meghaladja a 300.000 pengőt. — Ezen összeghez minden évben hozzájön a tényleg kifizetett munkabérek 5 százaléka mint dotáció, mely évente kitesz 30.000 pengőt. A havi béres alkalmazottak fizetése jelenleg 150-300 pengő között mozog, míg a nyugdíjat, illetőleg özvegyi segélyt élvezőknek

száma 32, kiknek havi illetménye 20-30-40-50 pengő.

Mi már Méltóságod által kértük ezen siralmas állapot megszüntetését és Méltóságod nagybecsű intervenciójára a közgyűlés 387-17072-1928. bkgy. sz. határozatával utasította a világítási vállalat igazgatóságát, hogy a vállalati havi béres alkalmazottak véglegesítésére, családi pótlék és lakbérilletmény, továbbá nyugdíjszabályzat kidolgozásával a legrövidebb időn belül tegyen javaslatot.

Nevezett határozathozatal óta közel három esztendő telt el, azonban igazgatóságunk még semmiféle lépést sem tett ügyünkben. Egyszerűen negligálta a törvényhatósági bizottsági közgyűlés határozatát.

Mély tisztelettel arra kérjük Méltóságodat, mint minden igaz ügy lánglelkű patronusát, hogy elárvult ügyünket vegye nyírt párt fogásába.

Mint ismeretes, a képviselő a közgyűlésen most újból szóváltette az ideiglenes alkalmazottak állandóan siralmas helyzetét.

A vasuti biztosítás díjtételei

A „Debreceni Polgár” tegnapi számban beszámoltunk arról, — hogy a Máv. igazgatóságának egy félreértett rendelete folytán a közönség részére lehetővé tették a vasuti síneken, tehát életveszélyesnek nyilvánított helyen biztosítási engedély-jegyek ellenében való átkelést. Ezt a feltétlen jópanaszán segíteni akarásból eredő intézkedést, felszólalásunk alapján hatályon kívül helyezték, akaratból és a közönség állandó

Ezzel a cikkünkkel kapcsolatban utaltunk arra, hogy a vasúttal szerződéses viszonyban levő biztosító társaság díjtételei igen drágák. Köztudomású, hogy az illető biztosító társaság monopolisztikus helyzetet élvez, amely számára lehetővé teszi azt, hogy úgy a podgyász, mint árubiztosításnál rá nézve kedvező díjtételek mellett óriási forgalmat bonyolítson le. Ezt az üzletet utóbb odafejlesztették, hogy most már a budapesti pályaudvarok rehatáraitban is igyekeznek minden áron az ott elhelyezett podgyászarabokat biztosítani a főlél s ugyancsak már régebbi idő óta a vasuti menetjegyekkel kapcsolatos balesetbiztosítás forszírozása is jelentős üzletekhez juttatja a társaságot.

A most bevezetett engedély-jegy rendszer ennek a monopolisztikus biztosításnak egy újabb válfaja, amely, mint már említettük, szintén meglehetősen magas díjtételekkel nyer lebonyolítást. Ma már vasuti és hajózási balesetkötevényeket az egész életre szóló érvényre, ezer pengőként 7 pengős áron árusítanak a biztosító társaságok, ezzel szemben az évi díj alapulvételével 2.40 pengőt, a havi díj alapján 2.80 és a napidíj alapján 7.20 pengős díjat szed ezer pengőnként a vasúttal szerződéses viszonyban levő társaság.

Elegendő tehát erre az egy példára utalni, hogy ugyanakkor, — amidőn az egy napi rizikó sok ezerszeresen kisebb, mint az egész

életre szóló, ugyanakkor 7.20 pengős évi díjat szed ezer pengő vasuti balesetbiztosítás után ez a társaság, amikor bármely más társaság ezért a díjtételért az egész életre bebiztosítja az ember életét autó kivételével, az összes jármű balesetek minden fajtájára. Arról aztán nem is beszélünk, hogy milyen jó üzlet ez, ha mindjárt 25 ezer pengőre szóló üzletet köt a társaság az egész országban egy

és ugyanazon időben, naponta sok száz, esetleg több mint ezer esetben.

Elismerjük, hogy maga a Máv. a közönség érdekeinek védelmét akarja a biztosítás könnyű, gyors és egyszerű megkötésének lehetőségével szolgálni, azonban a díjtételeket feltétlenül a szabadverseny alapján kellene a legolcsóbb társaság igénybevételével megszabni.

Egy debreceni iparművészno sikere a Nemzetközi Vásáron

Az éppen most bezárult Nemzetközi Vásár debreceni vonatkozásában nem sokat produkált sajnos és éppen ezért kétszeres örömmel kell regisztrálnunk azt a tényt, — hogy városunkra egy debreceni iparművészno a legteljesebb siker jegyében hívta fel a vásár látogatóinak figyelmét.

Rácz Ilus művészi kézfestésű porcellánjai voltak a vásár sok száz attrakciója közt is vezető és feltűnő kiállítási tárgyak, amelyet egy a helyföldiek, mint a külföldiek nemcsak nagy elismeréssel és esodálattal fogadtak, hanem az utolsó darabig meg is vettek.

A Nemzetközi Vásáron bemutatott darabok Rácz Ilus jelentős újabb fejlődéséről és egészen kü-

lönleges művészi kvalitásokról tesznek tanuságot: s így nekünk debrecenieknak csak megelégedéssel és büszkeséggel lehet tudomásul vennünk, hogy a Nemzetközi Vásáron ilyen kiváló reprezentációnk volt.

A „Kalászgárda” bálja pünderkösdkor

A függetlenségi gazda ifjakkól alakult „Kalászgárda” május 24-én, pünderköst első napján este 7 órai kezdéttel, a Royal szálló nagy termében táncmulatságot rendez. Zenét Virág János jóhírű zenekara szolgáltatja. Belépődíj személyenként 1.50 pengő.

PÁRTOLJUK A HAZAI IPART!

Férfi- és női kalapok, ingek, nyakkendők s mindennemű férfidivat árak legolcsóbb beszerzési helye

magolcsai Nagy Mihálynál

DEBRECEN, PIAC-UTCA 37. SZ.

Puha kalapok már P 5:30-tól
Selyem nyakkendők P 1:20-tól

ARANY BIKA
GÖZ- ÉS KÁDFÜRDŐ

a város
belsejében.

Egész nap nyitva.

Térzene a Nagyerdőben

A m. kir. Boeska István 11. hajduzred zenkara, Nóth Antal katonai főkarmester vezetésével, május hó 21-én, esütörtökön d. u. 5-től 6 óráig a Nagyerdőn térzenét, tart a következő műsorral:

1. A 39. gy. ezred diszmenet indulója 1895-ből. Krause.
2. „Herma-keringő”. Nóth Antal.
3. Ábránd. „Traviata” c. operából. Verdi J.
4. „Ördög-tánc”. Nóth A.
5. „Saját erejével”, hangverseny induló. Rupprecht.
6. „Visszhang a távolból”, hangverseny mű. Nóth A.
7. „Rendezvous Lehárnál”, — n. egyveleg. Uhl M.
8. M. kir. Boeska István 11. hajduzred diszmenet indulója. Nóth A.

A Debreceni Polgár postája

Alantiáknak levelük van, kérjük, sziveskedjenek átvenni a szerkesztőségében: Bányai Lajos, Magyar József, Dobi Imre, Tóth Jenő, Kovács Erzsébet, Török István, Pávay György, ifj. Takaró Sándor, Guttyás Antal, Bak János Pávay György, Bihary Lajos, özv. Juhász Péterné, Lakos Lajosné, Nagy Kálmán, Friedmann Mózes, Sárkány Mihály, Czigány Gábor, Balogh Sándor, Jakab Miklós, özv. Oláh Zsigmondné, Halász József, özv. Vargha Istvánné, Kiss József, Kiss Lajos, Cseh Ferenc, Lévai Péterné, Klein Ignác és Tóth István Hunyadi u. 18., Nagy Sándor, Gyenge Lajosné.

OLMOT

vesz lapunk nyomdája

A gázvédelemről

A londoni gyakorlat

A múlt év őszének egyik éjjelén adott jelle egyszerre szólalt meg London minden gyárának és a kikötőben horgonyzó összes hajónak szirénája és vészhangjukra ijedten ugrottak ki az ágyaikkól az alvók, hogy ablakhoz rohanva megállapítsák, mi lehet az a nagy veszély, melynek közeledtét ezernyi hang jelzi. S csak mikor tekintve látták, hogy a fényszórók reszkető fénynyalábjainak százai kutatók, vizsgálják az eget, s mikor hallották, hogy a ködös októberi éjjel repülőrajok motorjai bugásától terhes, csak akkor jutott eszükbe a napközben olvasott hatósági figyelmeztetés, „nem megijedni, éjjeli gáztámadás gyakorlatot tart esupán a hatalmas angol légi flotta”. És reggelig tartott a játék, tartott a harc. London a szigetország gyöngye, gazdagság-szülte minden erejével küzdött a támadók ellen. A partvédő ütegek és a könnyű tüzérség lövegei szakadatlanul dörögtek, a várost védő repülő rajok géppuskái szünet nélkül kaitogtak és reggel, amikor bírálatra összeült a tábournoki kar, mégis azt állapították meg, hogy a támadás sikerült, a város lakosságának 24 százaléka a gáz áldozata lett.

Csak játék volt, de gyilkos komoly játék, mely arra tanította a vezetőséget, hogy a lakosság megvédését más, biztosabb alapokra kell helyezni. Hogy e célt elérhesék, először is a lakosságot kellett felrázni nemtörődömségéből és nagy erővel kellett a fiúlkába kiáltani: „Vigyázz, veszélyben az éle-

ted!” A falragaszok tizezrei jelen tek meg tehát az utcákon és azokon lélekbe markoló kép: „repülő raj kering egy vidéki városka felett s gázbombákat dob le. A sűrű nehézsárga gázfelhő néhol már emeletnyi magasságban hőmpölyög, a lakosság pedig fejvesztetten menekül. Az előtérben rémülettől örült anyát látni, amint rohantában vadul röpül a haja, fedetlen kebléhez csecsemőt szorit és nem veszi észre, hogy kiesnye már rég halott. Az anya szoknyájába 6 éves kisfiu kapaszkodik, ki tátott szájjal kapkod a levegő után s látni, hogy már nincs ereje ziháló tüdejét több levegőhöz s menthetetlenül elmerül a haláltadó sárga gáztengerben. Ott rohan utánnuk az apa is. Cafatokban tépi ingét a mellén, így akarja ziháló tüdejét több levegőhöz juttatni, de már vér szivárogtátott szájából.”

Olyan lenyűgöző, olyan megrendítő hatása volt a képnek, hogy a nézők tizezrei napokon keresztül nem tudtak szabadulni a borzalmas látvány alól és ez az okos és ügyes eszköz is hozzájárult ahhoz, hogy gázháború és a gázvédelem kérdésével Angliában ma a legintenzívebben foglalkoznak. De e kérdésekkel foglalkozni kell nemcsak a gazdag angoloknak, hanem nekünk, szegény lerongyolt magyaroknak is, hiszen nekünk is csak életünk van, mi is éppúgy tudunk szeretni, hinni, remélni, mint a boldog, gazdag népek.

A világ összes kulturnemzete

a béke józan éveiben a tanácskozá sok egész során foglalkozott a gáz alkalmazásának kérdésével és a nemzetközi jog egész csomó jogszabályt ismer, mely a gyakos tgyver alkalmazásának módját szabályt ismer, mely a gyilkos hogy a nemzetközi jog maga is meg lehetőségen iuresa teremtménye az emberi fantáziának. Nincsenek ugyanis végrehajtó büntetési tétélei.

Békében még csak alkalmazhatók a nemzetközi jog tétélei valami ilyen formában. Háboru élet-halál kérdés s mind a két hadviselő fél yak szenvedélytől elvakítva, nem ismer korlátokat. A nemzetközi jog megállapodásai lomtárba kerülnek s különben is a nemzetközi jog legfontosabb szabálya és igazi értelme: segíts magadon az Isten is megsegít.

Olvassa a Debreceni Polgárt!

Hirdetmény

Debrecen sz. kir. város adóhivatala közli az érdekeltekkel, hogy O. F. B. által juttatott földek 1930 évi törlesztőrészletének mérséklése tárgyában a nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszter ur a 24—1931. számú rendeletének kiegészítésül kiadott 45743—1931. számú rendeletével kivételes méltányságból megengedte, hogy egyharmad rész törlesztőrészlet elengedésének kedvezményében még mindazok részesíthetők, akik az 1930. évi törlesztőrészlet kétharmad részét május 24-ig befizetik.

Városi Adóhivatal.

HIRDESSZEN a „Debreceni Polgár”-ban, mert ez okvetlen eredményre vezet!

Nem frázis, Schimmer Mórénál a NAGYTEMPLOM hanem komoly. MELLETT 5 pengőéri már szép elegáns kalapot lehet kapni

REGÉNY

Az Ördögárok réme

Drámai jelenetek Budapest krónikájából

III. rész: Árván és elhagyottan.

Minden jog fenntartva. (48)

— Aztán azt szeretném, ha valahogyan ugy lakhatnék a szobámban, hogy senki se szerezzen tudomást ittlétemről, mé Szilvia sem!

— Ezt is megoldhatjuk. Lakosztályom három szobából áll és ha édesapám a legbelső szobában tartózkodik, senki se fogja észrevenni. Takarítás alatt apám majd bemegy a fürdőszobába, az ebédet pedig ide fogom hozatni, ahelyett, hogy a közös asztalhoz mennék és így mindketten étkezhetünk.

— Most néhány napig a legteljesebb pihenőre van szükségem, amig kipihenem mammat, azután pedig nagy munkába fogok kezdeni. De hagyjuk ezt egyelőre... Mi újság a kastélyban? Mit csinál Szilvia?

— Menyasszony. A jövő hónapban lesz az esküvője.

— Ugy? Bravó! És ki a vőlegény?

— Mostohafiad, Tivadar gróf. Már egy ízben jegyben jártak egymással, de Szilvia makaessága és önfojúsága miatt füstbement

a házasság. Tivadar akkor, csakhogy Szilviát bosszantsa, valami egyszerű falusi libát vett nőül, aki azonban néhány hónapi házasság után hirtelen meghalt. Most aztán a gróf újból megkérte hugom kezét, amit annál is inkább meg kellett tennie, mert hiszen egy fedél alatt laknak és ez a környéken sok pletykás szóbeszédre adhat alkalmat.

Sokáig elbeszélgettek családi dolgokról, majd Hexner, aki időközben evett is valamit, megkérdezte fiát, hogy ismer-e Marinovszky bárót?

— Sohase hallottam ezt a nevet — válaszolta Gaszton.

— Pedig ezt az embert elő kell kerítenem, akár a föld alól is. Azért jöttem Magyarországra, hogy beszéljek vele és elhiheted, hogy nem ok nélkül tettem meg ezt a nagy utat az óceánon túlról. Szerencsém, jövőm, boldogságom függ ettől az embertől és bár öreg ember vagyok, ha térdig is kopna a lábam, fel fogom kutatni és elérem nála céloimat. Ismerős vagy a budapesti társaságokban?

— Hogyne. Nagyon előkelő budapesti ügyvédi irodában bojtárkodom. Kalmár és Lénárt ügyvédeknel és bejáratos vagyok a legelőkelőbb körökbe is.

— Ugy hát be fogsz vezetni azokba a társaságokba, ahol hítem szerint ezt a báró Marinovszkyt feltalálhatom vagy legalább is utmutatást nyerhetek, hogy hol tarózkodik. — Az az érzésem, hogy álnevet vett

fel, amire egyébként minden oka meg is van...

Hexner azt képzelte, hogy Marinovszky annakidején, az ő zsaroló manőverével kapcsolatban tudomást szerzett törvénytelen származásáról és ezért vonult vissza a közszerepléstől, mondott le hivatali állásáról és rejtőzött el a világ szemei előtt.

— Hajnalra járt már az idő, amikor Gaszton rejtélyes körülmények között megkerült apját ágyába fektette, maga a díványra dőlt le, gondosan bezárta az ajtót és csakhamar mindketten mély álomba merültek.

XIV. Gaszton rájön valamire.

Térjünk most vissza Szamosváry grófhoz, akit ott hagyunk el, amikor végigrohant a kastély parkján, hogy elhunyt feleségének szellemét kezei közé kerítse.

Amikor Lucia besurrant a sötét oldalra, férje tovább szaladt a széles fasorban, anélkül, hogy tudta volna, hogy feleségét egészen más iránybn kell keresnie.

A kastély felé közeledve vette csak észre, hogy senki sincsen előtte, mire meglasztotta lépteit, abban a szent meggyőződésben, hogy a kísértet ismét eltűnt.

Gondolataiba mélyedve ért el a kastély lépcsőjéig.

(Folytatjuk.)

HIREK

Időjárás

Majdnem az egész ország területén esőzések, változó idő várható. Pár nap mulva hősülyedés.

Szives tudomásul vétel végett:

Köszöljük lapunk olvasóival, — hogy mindazok, akik a „Debreceeni Polgár”-ra ujonnan előfizetnek: június hó elsejéig díjtalanul kapják a lapot, tehát az előfizetés csak június hó 1-től számít. Megkapják ezenkívül új előfizetőink is, teljesen díjtalanul, ajándékképpen „Az Ördögárok réme” című érdekes regény első és második kötetét.

— A Déri múzeum nyitva kedden, szerdán, esütörtökön és vasárnap d. e. 9—1-ig, pénteken d. u. 3—6-ig. Köznapokon megtekintése díjas.

— Hivatalvizsgálat Hajdumegyében. A vármegye hivatalait egy öt tagú miniszteri bizottság vizsgálja felül. Kedden kezdtek meg a vizsgálatot a központi járás főszolgabírói hivatalában.

— Magyar Bertalan református segédlelkész a hajdubagosi egyház harminc tagú küldöttsége meghallgatta a Nagytemplomban.

— A jog- és pénzügyi bizottság 1931. május hó 20-án, szerdán délután 5 órakor a városháza tanácstermében ülést tart. — Tárgy: 1. Előterjesztés Debrecen sz. kir. város lakbérleti szabályrendeletének megalkotása tárgyában. — 2. Egyéb esetleges függőügyek.

— Dr. Zoltai Lajos előadása a Déri múzeumban. Dr. Zoltai Lajos ny. múzeum igazgató május 21-én d. u. 6 órakor felolvasást tart a debreceni városháza építésének történetéről 1531—1931. időkben a Déri múzeum dísztermében. Zoltai Lajos páratlan szorgalommal, nagy lelkiismeretességgel szedte össze az anyagot és dolgozta fel értekezésében, — mely minden debreceni polgár előtt nagy érdeklődésre tarthat számot. Az előadást dr. Zoltai vetített képekkel kíséri. Dr. Zoltai felolvasását a Debreceni Múzeumbarátok Körének ülésén tartja.

— Anya és gyermeke tűzhalála. Tar Sándor balmazújvárosi gazda háza kigyulladt. Az égő házból Tarné és kis öt éves fia hordták ki a butorokat. A nagy füsttől azonban elvesztették eszméletüket, a láng ruhájukba kapott és csak súlyos égési sebekkel tudták őket kimenteni. A kis fiu a klinikán meghalt, az anya pedig a halállal vívódik.

— Kiraboltak egy vidéki gazdálkodót a Hatvan utcán. Karesa Gábor vértesi gazdálkodót tegnap a déli órákban, a Hatvan utcán megszólította két cigánykülső ember s beszéd közben elrabolták tőle 190 pengőt tartalmazó pénztárcáját s aztán eltűntek a vásári forgatagban. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a vakmerő rablók után.

Hegymegi Kiss Pál
képviselő beszámolót tart
a Feketeföldön

Kedves Barátaink!

Hegymegi Kiss Pál képviselő május 31-én délután 2 órakor Kis elepen, Gál Antal (Sipos-féle) tanyáján, délután 4 órakor a Kádár dülön, Zs. Nagy Lajos tanyáján és délután 6 órakor a Szoboszlai dülön, Czuna János tanyáján beszámolókat tart. Kérjük gazda-

társainkat, hogy ezeken a beszámolókon minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Deák István, Sarkadi István, ifj. Lajter Gergely, Lajter Péter, Jámbor Ferenc.

Sulyos autószerencsétlenség

Közborg, május 20. Tegnap délután a hegyek közé vivő ut egyik éles kanyarulatánál a szakadékból zuhant egy utasokkal zsufolt au-

tóbusz. A darabokra tört autóbusz utasai közül két férfi szörnyethalt, négyen pedig életveszélyesen megsérültek.

Egymilliárd dollár deficit
az Egyesült Államok költségvetésében

Washington, május 20. A kinasztári helyzet napról-napra rosszabb. A költségvetésben ezidő szerint már egymilliárd dollár de-

ficit mutatkozik. A kormány adófelemeléssel akar segíteni a helyzeten.

Államosítják az angol vasutakat

London, május 20. A három vasutas szakszervezet előterjesztésére a kormány komolyan foglalkozik a vasutak államosításának kérdésével.

A szakszervezetek véleménye

szerint csak ezen az úton lehet egyedül leküzdeni a forgalomnál naponként szaporodó nehézségeket és modernizálni az elavult vasúti berendezéseket.

Dologházra ítélték egy notorius tolvajt

Czégény Sándor 27 éves, hajduhadházi cipészsegéd, ki már eddig 8 ízben volt lopásért büntetve, ma ismételt lopás és közveszélyes munkakerülésért állott a debreceni kir. törvényszék Jeney tanácsa előtt. Az ügy 1930 április 15-én nyílik vissza, — mikor Czégény Hadházi Debrecenbe jövet, hajnali 3 órakor Szekesty Lajos városi pénztári pénztárnok Boeskaikerti lakásáról 4 darab fajtyukot lopott el, melyeket a debreceni piacra akart értékesíteni.

A tyukok értékesítése nem sikerült, mert az ott szolgálatot teljesítő rendőrnek feltűnt, hogy Czégény potom áron akarja elvesztesgetni a 4 darab fajtyukot, melynek az értéke meghaladja a 65—70 pengőt. Mikor a rendőr felelőségre vonta, beismerte, hogy a

tyukok lopásból származnak. A folytatott vizsgálat és a ma meg tartott főtárgyalás alapján a debreceni kir. törvényszék lopásért 3 évi szigorított dologházra ítélte. Az ítélet jogerős.

— Meghosszabbították az iskolai szünetet. Az iskolai év ezután szeptember 9-én kezdődik és a következő év június 20-ig tart. A beiratkozások július 19. és 20-án, valamint szeptember 8-át megelőző napokon lesznek. A szeptemberi beiratkozás előtt tartják a felvételi, javító és pótvizsgákat. A középiskolák 8. osztályát május 10. és 15. közt, a többi osztályokban június 10—15. között tartják meg a vizsgákat, illetve új elnevezés szerint „befejező összefoglalásokat”.

— Gyomor és bélzavaroknál, étvágytalanságnál, szorulásnál, gyomorégésnél, felbőgésnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél, 1 pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz alaposan kitisztítja az emésztőutakat. Kórházi jelentésekben olvassuk, hogy Ferenc József vizet még a fekvő betegek is szívesen isszák és általánosan dicsérik. Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A volt m. kir. debreceni 3. honv. huszárezred f. év május hó 31-én, a hősök napján Debrecenben, Széchenyi-utcai régi lakatanyájában emlékünnepelet rendez. Az ünnepély délben fél 1 órakor kezdődik a laktanya udvarán, — majd folytatódik a Tisza-szobában, ahol az ezred hősi halált halt tisztjeinek képei lesznek leleplezve.

— Autógázolás a Monostorpályi úton. Tegnap délután a Monostorpályi úton Rácz József postalisztet elütötte az autó. Az autó tulajdonos azonnal lefékezett, felvette a sérült postást és kivitte a klinikára. Állapota nem nagyon súlyos. Az autótulajdonost a gázolásért nem terheli felelősség.

— Rendőrségi hírek. Özv. Arvay Albertné Varga utcai lakásáról egy ezüst ridikült loptak. — Guttman Márton Galamb utca 10. szám alatti malomtulajdonos irodájából 100 pengőt tartalmazó pénztárcáját, Tóth Zoltánné Bethlen utca 5. szám alatti pincéjéből ágyneműket, Balogh Jánosné Teleki utca 75. számú lakásából egy férfi ruhát, Radics György Honvéd utcai és Czibere János Mester utcai lakosoknak kerékpárjait, Szojka Béla debreceni máv. felügyelőnek ezüst óráját — arany láncsal lopták el.

— Két lovat agyonszurkáltak a méhek. Sümege Sándor Gyula bérkocsis kocsiával egy méhes előtt állott meg. Egyik lovat megcsípte a méh, erre a lovak megvadtak, feldöntötték a méhkasokat s a kirájo méhek csipéseikkel mindkét lovat megölték.

Debreceni terménypiac

Felhozatal közepes, — iránzat lanyha.

Buza 13—13.20 és boletta.
Rozs 12—12.30 és boletta.
Tengeri 14—14.50.
Zab 18—19.
Árpa 15.50—16.
Széna I-a 5.50—6, II-a 4.50—5.
Lucerna 7.7.50.
Lucerna, új 4—5.
Hére 6—6.50.
Szalma 1.20—1.60.

Nyomatványait a

Korvin
nyomdában

rendelje meg.

Debrecen, Sas-u. 2.

Telefonszám: 17 30

Elsőrendű német kerékpárok 165.— részletfizetésre
Triotron rádió, hangszóró
Elix izzólámpa képviselő

Horváth Testvérek

Elektrotechnikai, rádió és műszerész üzemében

Csapó-u. 88. sz.

Hunyadi-u. 22. sz.

